

Таран-Лала О.М.

Доцент, к.е.н.

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і менеджменту»

ГОЛОВНІ ПРІОРИТЕТИ УПРАВЛІННЯ ТА РОЗКРИТТЯ ЇХ ІСТОРИЧНОГО РЕТРОСПЕКТИВНОГО ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ

У наукових публікаціях головні пріоритети управління, такі як надійність, якість й ефективність розглядалися ізольовано друг від друга, поза всяким взаємозв'язком між собою [1-11]. У той час як у значній частині публікацій по управлінню відзначався істотний взаємозв'язок ефективності, надійності і якості, розкриття якого не входило, на жаль, у завдання теоретичних досліджень фахівців з управління. Це обумовило той факт, що поняттям надійність, ефективність і якість надавали зовсім різні значення, змішували їх між собою, а іноді й просто ототожнювали.

Отже, метою нашого дослідження є визначення головних пріоритетів управління, таких як надійність, ефективність й якість та розкриття їх історичного ретроспективного взаємозв'язку.

Насамперед в управлінні історично першою стала самостійно обговорюватися проблема ефективності. По суті, перші теорії менеджменту формувалися в процесі реакції від ефективного використання робочої сили й техніки в промисловому виробництві. Проблематика надійності почала розроблятися пізніше, починаючи з кінця 40-х - початку 50-х років ХХ сторіччя, причому в основному представниками напрямку, пов'язаного з управлінням технічними системами. А ще пізніше, десь із початку 70-х років цього ж сторіччя здобула власне тлумачення й проблема якості, переважно в працях з менеджменту.

Таким чином, визначення надійності систем управління повинно супроводжуватися аналізом їхньої стабільності, якості й ефективності. У теоретичних розробках із проблем управління проблематики ефективності, надійності і якості формувалися досить незалежно й у різні періоди, що характеризуються якісним розходженням соціально-історичної ситуації. У рамках управлінської проблематики переважали дослідження, пов'язані з кількісними методами оцінювання якості, ефективності й надійності. Поняттєво-категоріальний апарат розроблявся явно недостатньо, тому самі поняття «ефективність», «якість», «надійність» мали досить невизначений обсяг і втримування. Це дозволило ряду дослідників установити довільні зв'язки між зазначеними поняттями. У роботах, пов'язаних з філософсько-методологічним аналізом цих понять, їхній взаємозв'язок по суті не обговорювалася, також як не виділялася їхня специфічна роль у дослідженні систем управління.

Проведені нами дослідження дозволяють стверджувати, що логічно вихідним поняттям є поняття якості систем управління. «Ефективність» є наслідком поняття якості там, де є доцільність. Розвитком поняття міри є стабільність, що, у свою чергу, приводить до поняття надійності.

Визначення головних пріоритетів управління та розкриття їх історичного ретроспективного взаємозв'язку у даному дослідженні допомагає виявити специфіку понять якості, ефективності й надійності систем управління й частково пояснює, чому багато науковців по суті ототожнювали їх. Тільки спільне дослідження таких понять як якість, ефективність й надійність може бути адекватним у цей час і привести до тривалого функціонування систем управління, а недосконалість систематизації й узагальнення цих понять повинно спонукати дослідників до подальших теоретичних вишукувань у даному напрямку нашого дослідження.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Афанасьев В. Г. Об эффективности социального управления / В. Г. Афанасьев, А. Д. Урсул // Вопросы философии. –1982. –№ 7. –С. 57-69.
2. Ахлибинский Б. В. Теория качества в науке и практике : Методологический анализ / Б. Ахлибинский Б. В. Теория качества в науке и практике : Методологический анализ / Б. В. Ахлибинский, Н. И. Храменко. - Л. : Изд-во Ленинград. ун-та, 1989. - 200 с.
3. Зеленовский Я. Организация трудовых коллективов / Я. Зеленовский. - М. : Прогресс, 1976. - 280 с.
4. Котарбинский Т. Трактат о хорошей работе / Т. Котарбинский. - М. : Мысль, 1975. -188 с.
5. Питерс Т., Уотермен Р. В поисках эффективного управления : опыт лучших компаний / Т. Питерс, Р. Уотермен ; пер. с англ. - М. : Экономика, 1986. - 268 с.
6. Проблема эффективности в современной науке / под ред. А. Д. Урсула. - Кишинев. : Наука, 1985. -256 с.
7. Проблемы эффективности научных исследований : Реферативный сборник. - М.

: ИНИОН РАН, 1991. - 145 с.

8. Солодкая М. С. К единству социального и технического : проблемы и тенденции развития научных подходов к управлению / М. С. Солодкая. - Оренбург : Наука, 1997. - 208 с.
9. Социально-экономическая эффективность общественного производства / под ред. В. И. Иванова. - М. : Наука, 1983. - 146 с.
10. Харрингтон Дж. Управление качеством в американских корпорациях / Дж. Харрингтон ; сокр. пер. с англ. - М. : Экономика, 1990. - 272 с.
11. Файоль А. Управление - это наука и искусство / А. Файоль. - М. : Наука, 1993. - С. 96-220.